

مقاله پژوهشی: اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور با رویکرد جنگ ترکیبی

مجید اسدی^۱، حسن چهارم‌حالی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۲۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۱۳

چکیده

از زمان تشکیل ج.ا.ایران، دشمنی نظام سلطه آغاز گردید و طی بیش از چهار دهه که از عمر انقلاب می‌گذرد، دشمنان جهت براندازی آن به شیوه‌های مختلف تلاش کرده‌اند. تازه‌ترین این اقدامات، جنایت تروریستی در مدارس کشور بوده است که به‌عنوان طرح و نقشه جدید علیه ایران و با اهدافی خاص به‌کارگیری شد. از آنجایی که واکاوی اقدامات نظام سلطه و پی‌بردن به اهداف آن‌ها از اقدامات خصمانه بسیار مهم است، هدف پژوهش حاضر بررسی اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور با رویکرد جنگ ترکیبی در نظر گرفته شد. بر همین اساس، فرضیه‌های پژوهش طراحی و پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی انجام گردید. جامعه آماری این پژوهش، صاحب‌نظران حوزه امنیت و دفاع بوده‌اند که به‌صورت هدفمند ۳۷ نفر لحاظ گردیدند. پژوهشگران پس از انجام مطالعات اکتشافی از طریق اسناد و مدارک، مبادرت به تنظیم پرسش‌نامه جهت استخراج نظرات اساتید و کارشناسان در خصوص موضوع پژوهش نمودند. برای پاسخگویی به سؤالات از طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت استفاده شده است. نتایج حاصله مبین این است که جنایت تروریستی در مدارس کشور با اهدافی خاص انجام شده است که از مهم‌ترین آنها می‌توان به این موارد اشاره کرد: «کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام»؛ «به میدان آوردن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام»؛ «مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی»؛ «ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی»؛ «برهم زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام». حدود ۹۵٪ افراد جامعه نمونه (اکثریت مطلق) معتقد هستند اهداف احصاء‌شده اصلی‌ترین اهداف دشمن از جنایت تروریستی در مدارس کشور می‌باشند.

کلیدواژه‌ها: تروریست، جنگ ترکیبی، مسمومیت، دانش آموز.

۱. دکترای علوم دفاعی راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی (نویسنده مسئول) m.tehran.93@gmail.com

۲. استادیار دانشگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء(ص).

۱. مقدمه

ابراز دشمنی و اقدامات خصمانه دشمنان انقلاب اسلامی ایران به سردمداری آمریکا و کمک هم‌پیمانان غربی و شرقی با همراهی وابستگان منطقه‌ای و خیانت مزدوران داخلی، مسئله‌ای نیست که تازگی داشته باشد. آمریکا، جهت مهار و تغییر ماهیت نظام ج.ا.ایران در چهل سال اخیر از ابزارهای مختلف جنگ ترکیبی علیه ایران استفاده نموده است. به گونه‌ای که ابزارهای جنگ ترکیبی طیف گسترده‌ای (سخت تا نرم) از اقدام‌های گوناگون را دربر گرفته است. مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در «بیانیه گام دوم انقلاب» پیرامون همین مسئله چنین اشاره فرمودند:

«دشمنان انقلاب با انگیزه‌ای قوی، تحریف و دروغ‌پردازی درباره گذشته و حتی زمان حال را دنبال می‌کنند و از پول و همه ابزارها برای آن بهره می‌گیرند. رهنمایان فکر و عقیده و آگاهی بسیاریند. حقیقت را از دشمن و پیاده‌نظامش نمی‌توان شنید» (مقام معظم رهبری، ۱۳۹۷).

«ریاضی» بر این باور است دولت‌مردان آمریکا رفتارهای سخت‌افزاری در جهت مقابله با ج.ا.ایران را دارای پیامدها و هزینه‌های گزافی می‌دانند. از این رو، راه‌های مؤثرتر و کم‌هزینه‌تر را در دستور کار خود قرار داده‌اند. این رفتارها با اهداف زیر انجام می‌شود:

- (۱) مشروعیت‌زدایی از نظام،
- (۲) کاهش کارآمدی نظام،
- (۳) اضمحلال حمایت مردمی و همراه‌سازی مردم با رفتارها و سیاست‌های دول غربی علیه ج.ا.ایران (ریاضی، ۱۳۹۹).

تازه‌ترین اقدام دشمنان، جنایت تروریستی در مدارس ایران بود که از نهم آذرماه و با پایان یافتن فتنه اغتشاشات ۱۴۰۱، به‌عنوان طرح و نقشه جدید علیه کشور و با اهدافی خاص از سوی دشمنان ایران به‌کارگیری شد. مشخص نشدن عامل حادثه و سکوت نسبی مبادی مسئول در این موضوع، در این مقطع موجب گردید رسانه‌های بیگانه‌های سکان عملیات روانی و دروغ‌پراکنی را به‌دست گیرند. از همان آغاز ماجرا، عملیات رسانه‌ای غرب و عوامل وابسته آن‌ها در داخل کشور نشان از اراده مشترک آنان در انتقام از شکست، احیای اغتشاشات و اقدام علیه نظام ج.ا.ایران بود. کلیدواژه «کار خودشونه» این بار به‌کارگیری شد؛ آن‌ها در جریان مسمومیت‌های سریالی سعی کردند با دستورکار قراردادن مقصرنمایی نظام و از بین بردن امنیت روانی جامعه، به کشته‌سازی روی بیاورند؛ همان روشی که در فتنه سال‌های قبل و تابستان اخیر به آن متوسل شدند. جریان رسانه‌ای معاند و شبکه‌های تلویزیونی

ضد ایرانی در تلاش بودند تا ج.ا.ایران را عامل این خرابکاری گسترده معرفی کنند. هرچند برای اثبات ادعای خود هیچ سندی ارائه ندادند؛ بلکه تلاش داشتند ج.ا.ایران را نظامی متحجر، ضد زن و انتقام‌جو معرفی کنند و با تکرار کلیدواژه‌هایی چون رفتار طالبانی، داعشی یا افراط‌گرایانه بدون ارائه هیچ‌گونه مستند قانونی، ج.ا.ایران را عامل این رخداد معرفی کنند.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) ۱۵ اسفند ۱۴۰۱ در حاشیه مراسم روز درختکاری در رابطه با این جنایت دشمن فرمودند:

«مسئولین باید موضوع مسمومیت دانش‌آموزان را با جدیت دنبال کنند؛ این یک جنایت بزرگ و غیرقابل اغماض است» (مقام معظم رهبری، ۱۵ اسفند ۱۴۰۱).

اهمیت واکاوی اقدامات نظام سلطه و پی بردن به اهدافی که در ورای اقدامات خصمانه خود دنبال می‌کند بر کسی پوشیده نیست. نوع جنایت دشمنان نظام جمهوری اسلامی و تأثیر روانی آن بر جامعه و تأکید مقام معظم رهبری در خصوص پیگیری موضوع، ضرورت بررسی تمامی ابعاد این جنایت توسط مسئولین ذی‌ربط را دوچندان می‌نماید؛ لذا پرداختن به آن امری ضروری بوده و می‌باید تمامی ابعاد و زوایای این جنایت توسط متخصصین در حوزه‌های مختلف بررسی، پیگیری و از نتایج حاصل از آن، در راستای جلوگیری از بروز حوادث مشابه و اقدامات خصمانه دشمن و استحکام ساخت درونی قدرت نظام و ارتقای امنیت ملی بهره گرفت.

جامعه پژوهشی کشور به‌طور خاص به این موضوع نپرداخته‌اند و با بررسی پژوهش‌های موجود، مشخص گردید تا زمان نگارش مقاله حاضر، نوشتاری علمی در رابطه با اهداف این جنایت انجام و منتشر نشده است. با توجه به آنچه گذشت، عدم پرداختن به اهداف دشمنان از این جنایت، مسئله‌ای است که این پژوهش قصد پرداختن به آن را دارد. بر همین اساس، پژوهش حاضر با هدف پی‌بردن به اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور به روش توصیفی-تحلیلی و بر پایه ۵ فرضیه که حاصل نظرخواهی از خبرگان امر است، انجام گردید.

۲. مبانی نظری و پیشینه‌شناسی پژوهش

۲-۱. پیشینه پژوهش

برابر بررسی انجام‌شده توسط پژوهشگران، کار پژوهشی در خصوص موضوع پژوهش و با عنوان «اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور» یافت نگردید و عمده مطالب مرتبط، تنها در روزنامه‌ها، منابع خبری و به‌صورت خبر و تحلیل‌های خبری موجود بود ولی با توجه به بررسی

موضوع پژوهش با رویکرد جنگ ترکیبی، پژوهش‌های مرتبط در این حوزه بررسی و مورد استفاده پژوهش‌گران قرار گرفت که قسمتی از آن‌ها به شرح جدول (۱) ارائه می‌گردد.

جدول شماره ۱. پیشینه پژوهش		
عنوان پژوهش	پژوهشگر	خلاصه نتیجه پژوهش
روش‌های اجرای جنگ هویتی علیه ج.ا.ایران و روش‌های مقابله با آن	فتح‌الله کلانتری (۱۳۹۶)	پژوهشگر به این نتیجه رسیده است که در حال حاضر، ماهیت تهدیدات هویتی مذهبی است که در بعد فرهنگی و در سطح راهبردی در حال شکل‌گیری می‌باشد. روش‌های اجرای جنگ هویتی علیه ج.ا.ایران عبارت‌اند از: <ul style="list-style-type: none"> ❖ جنگ بی‌قاعده، ❖ جنگ ترکیبی، ❖ جنگ روایت‌ها. روش‌های مقابله با جنگ هویتی توسط ج.ا.ایران عبارت‌اند از: <ul style="list-style-type: none"> ▪ جنگ شبکه‌ای، ▪ جنگ شبکه‌محور، ▪ جنگ روایت‌ها. وی بر این اعتقاد است که ج.ا.ایران باید از طریق قدرت‌سازی و قدرت‌افکنی، جنگ هویتی علیه خود را در فرامرزها پاسخ گوید.
بیوتروریسم و تأثیر آن بر امنیت شهروندان	سید هادی زرقانی، زهرا نسیمی و امیدعلی خوارزمی (۱۳۹۷)	عوامل زیستی به وسوسه‌ای جذاب برای تروریست‌ها تبدیل شده‌اند تا در قالب حمله تروریستی، زیرساخت‌های شهری در بخش آب، غذا، خدمات عمومی و... جان شهروندان را در معرض تهدید قرار دهند. با وجود اقدامات حفاظتی مختلف دولت‌ها، اکثر مردم و شهروندان در مقابل این نوع تروریسم آسیب‌پذیر هستند. از این رو، لازم است با بررسی و مطالعه دقیق میزان و نحوه آسیب‌پذیری مردم و زیرساخت‌ها در مقابل این نوع حملات و تدوین پیوست امنیتی، نسبت به پیشگیری چنین حملاتی اقدام شود؛ به‌ویژه در کشور ایران که در معرض بیشتر چنین حملاتی قرار دارد.
جنگ هیبریدی: رویکرد ایالات متحده آمریکا در	هادی ابراهیمی کیایی (۱۳۹۹)	آمریکا رویکردهای مختلفی را در مواجهه با ایران در پیش گرفته است. به باور بسیاری از تحلیل‌گران نظامی، ناکامی این کشور از رویکرد جنگ سخت، سبب شد تا در اواخر دهه چهارم و

جدول شماره ۱. پیشینه پژوهش		
عنوان پژوهش	پژوهشگر	خلاصه نتیجه پژوهش
مواجهه با جمهوری اسلامی ایران		آغاز دهه پنجم رویکرد جدیدی را در مواجهه با ایران دنبال نماید. رویکردی که از آن در محافل سیاسی و نظامی به عنوان جنگ ترکیب یا هیبریدی یاد می‌شود. غالب مؤلفه‌های جنگ ترکیبی از مصادیق بارزی در رفتارهای این کشور در مواجهه با ایران در اواخر دهه چهارم و آغاز دهه پنجم برخوردار است.
الگوی آمریکا در جنگ مردم محور علیه نظام ج.ا.ایران	مسعود محمدی الستی، قاسم فولادی و هادی نهادی (۱۴۰۰)	پژوهشگران به این نتیجه رسیده‌اند آمریکا به خوبی نقش و تأثیر حیاتی حمایت مردم ایران بر ثبات و پایداری نظام ج.ا.ایران را درک کرده است. لذا تمامی تلاش خود را برای تأثیرگذاری مؤثر بر مردم به روش‌های مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، دفاعی و... قرار داده است؛ به گونه‌ای که حس ناامیدی از کارآمدی نظام فعلی ج.ا.ایران را در مردم ایجاد نموده و حمایت آنها را از حاکمیت و نظام تضعیف کند. نتیجه این رفتار باعث می‌شود تا از یک سو توان تاب‌آوری جامعه و توان بسیج‌کنندگی حاکمیت و نظام ج.ا.ایران کاهش یافته و از سوی دیگر توان بسیج‌کنندگی آمریکا و دشمنان ج.ا.ایران افزایش یابد.
معرفی مؤلفه‌ها و ابزارهای جنگ ترکیبی آمریکا علیه ج.ا.ایران	وحید ریاضی و همکاران (۱۴۰۰)	نتایج پژوهش مبین این است که مؤلفه‌های زیر به عنوان مهم‌ترین مؤلفه‌های جنگ ترکیبی به شمار می‌رود: ❖ روانی، ❖ اطلاعاتی، ❖ اقتصادی، ❖ دیپلماسی-سیاسی، ❖ سایبری، ❖ نیروهای نظامی منظم و نیروهای ویژه، ❖ حمایت از درگیری‌های داخلی. در همین رابطه، تعداد ۵۳ ابزار از مؤلفه‌های یادشده تعیین گردید که جهت بهره‌برداری مسئولین و متولیان امر و به منظور تقابل هدفمند معرفی شد.
بررسی و تبیین تهدیدات جنگ ترکیبی استکبار	باقر سلیمانی (۱۴۰۰)	یافته‌های پژوهش بیانگر این است که مؤلفه‌های زیر به عنوان مهم‌ترین مؤلفه‌های جنگ ترکیبی به شمار می‌رود: ❖ عملیات روانی،

جدول شماره ۱. پیشینه پژوهش		
عنوان پژوهش	پژوهشگر	خلاصه نتیجه پژوهش
جهانی در گام دوم انقلاب اسلامی		<ul style="list-style-type: none"> ❖ جنگ اطلاعاتی، ❖ جنگ اقتصادی، ❖ اقدامات سیاسی (عملیات اداری)، ❖ جنگ سایبری، ❖ اقدامات نیروهای نظامی منظم و نیروهای ویژه، ❖ حمایت از ناآرامی‌های داخلی.

پژوهش‌های ذکر شده، عمدتاً به «زمینه»، «ابعاد»، «روش‌ها» و «شیوه‌ها» و... در زمینه جنگ ترکیبی پرداخته‌اند که برخی در مبانی نظری پژوهش مورد استفاده قرار گرفت؛ ولی با توجه به به‌روز بودن جنایت مسمومیت دانش‌آموزان مدارس کشور، تا زمان نگارش این مقاله در این رابطه پژوهش مدونی انجام نشده بود. لذا پرداختن به این امر از نوآوری‌های این پژوهش می‌باشد.

۲-۲. مبانی نظری

۲-۲-۱. تروریسم

«تروریسم» از ریشه ترور؛ و به معنای ترس، وحشت و هراس است. در «دانشنامه سیاسی» به کارهای خشونت‌آمیز و غیرقانونی حکومت‌ها برای سرکوبی مخالفان خود و ترساندن آنها، ترور می‌گویند و نیز کردار گروه‌های مبارزی که برای رسیدن به هدف‌های سیاسی خود، دست به کارهای خشونت‌آمیز و هراس‌انگیز می‌زنند، ترور نامیده می‌شود. در واقع، ترور نوعی عمل غافلگیرانه و ناگهانی برای از پای درآوردن مخالف و دشمن است. اما تروریسم با جوهره سیاسی، اجتماعی و عمل فراتر از قتل غافلگیرانه تعریف می‌شود. در تروریسم، قتل یا وحشت‌افکنی لزوماً معطوف به مقتول یا جمعیت مورد تعدی نیست، بلکه در پی آن است تا با تعرض و تعدی به جمع یا هدفی کوچک، جمعیت و جامعه بزرگ را با هراس و انفعال مواجه کند و به اهداف خود دست یابد (افتخاری و شبستانی، ۱۳۹۰).

می‌توان گفت که عموماً تروریسم به اعمال خشونت باری اطلاق می‌گردد که غیرنظامیان را با مقاصد سیاسی یا ایدئولوژیک هدف قرار می‌دهند (دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد، ۱۳۹۱). پوررمضان و همکارانش چهار ویژگی را برای اعمال تروریستی برشمرده و بیان می‌نمایند:

«به نظر می‌رسد چهار ویژگی خاص اعمال تروریستی که می‌تواند در بروز حمله مسلحانه و حقوق مناصمات مدنظر قرار گیرد به شرح زیر است که در معاهدات و قطعنامه قوانین داخلی کشورها گنجانده شده است:

- برهم زدن جدی نظم و امنیت عمومی؛
- ایجاد رعب و وحشت بین مردم؛
- حمله به غیرنظامیان و به خطر انداختن جان آن‌ها؛
- تأثیرگذاری بر تصمیمات دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی» (پوررمضان و همکاران، ۱۳۹۸).

۲-۲-۲. جنگ ترکیبی (هیبریدی)

«جنگ هیبریدی» جنگی با ترکیبی از ابزارهای متعارف نامنظم و ناهمگون است و شامل استفاده یک بازیگر دولتی یا غیردولتی از همه ابزارهای در دسترس دیپلماتیک، اطلاعات، نظامی و اقتصادی با هدف ایجاد بی‌ثباتی در کشور هدف است (آرانی، ۱۳۹۷: ۲۱). «کین توماس» عقیده دارد این جنگ‌ها می‌توانند توسط دولت‌ها یا نهادهای غیردولتی هماهنگ شده و شامل گستره‌ای از حالت‌های متفاوت جنگ می‌باشند که از جمله آن‌ها عبارتند از:

- (۱) توانایی‌های متداول،
- (۲) راهکنش‌های نامنظم،
- (۳) انجام خشونت بی‌رویه،
- (۴) اغتشاش‌های جنایی (توماس^۱، ۲۰۱۴: ۴۵).

از خصوصیات بارز جنگ‌های ترکیبی، بی‌توجهی به حقوق غیرنظامیان و استفاده ابزاری از مردم برای رسیدن به هدف است. «هرفرید مونکالر»^۲ در این رابطه می‌گوید:

«بی‌توجهی به حقوق جنگ به‌ویژه حقوق غیرنظامیان و حمله به اهداف غیرنظامی چنان در این جنگ‌ها شایع است که آن را تهدید یا حمله به مراکز جمعیتی یا زیرساخت‌های غیرنظامی می‌نامند» (مونکالر، ۱۳۸۴: ۱۴۱).

کارکردهای این‌گونه از جنگ‌ها بسیار گسترده می‌باشد. «جان وست» بر این عقیده است که با این‌گونه از جنگ می‌توان با حمله به بازارها، ارتباطات و نمادهای فرهنگی می‌تواند تأثیری عمیق بر

روان مردم در جبهه دشمن داشته باشد. هدف از بین بردن روحیه مردم و سست کردن اراده رهبران در نبرد با آنان است (وست^۱، ۲۰۰۸).

«جان بوید»^۲ تاکید دارد برای موفقیت لازم است انسجام اخلاقی که جامعه را شکل داده، از بین برود و با حملات تهدیدآمیزی که غرایز اولیه انسانی برای بقا را تهدید می‌کند و یا با ایجاد بی‌اعتمادی و تفرقه در میان گروه‌های داخلی، ایجاد بی‌اعتمادی به توانایی نظام سیاسی در حمایت از مردم و تضعیف نظام اقتصادی برای کاهش اعتماد به قابلیت آن را دنبال کرد (بوید، ۲۰۰۷).

«پوردستان» بیان می‌نماید ایالات متحده آمریکا از اهرم‌های مختلف به‌طور همزمان و پیوسته بهره گرفته و ایران را تحت فشار سخت بین‌المللی قرار می‌دهد. امروز سیاست آمریکا علیه ملت ایران، جنگ هیبریدی و ترکیبی است. آنها خواهان جنگ فرسایشی نیستند، بلکه می‌خواهند همزمان در همه جبهه‌ها به یک کشور حمله کنند که همزمان با یک کشور به راه می‌اندازند. حوزه‌های این جنگ‌ها عبارتند از:

(۱) جنگ اقتصادی،

(۲) جنگ فرهنگی،

(۳) جنگ رسانه‌ای،

(۴) جنگ نظامی،

(۵) جنگ سایبری و ... (پوردستان، ۱۳۹۷).

حمایت از ناآرامی‌های داخلی در ایران که هرچند وقت یک‌بار به‌صورت شورش‌ها، اعتصابات و آشوب‌ها و بلواهای داخلی خود را نشان می‌دهد، همواره یکی از سیاست‌های ثابت ایالات متحده آمریکا در چهار دهه اخیر بوده است. در دهه چهارم و با آغاز دهه پنجم، به دلیل رشد چشمگیر جریان تبادل اطلاعات به‌واسطه پیشرفت تکنولوژی، کشورهای پیشرو در این زمینه و علی‌الخصوص ایالات متحده آمریکا، این فرصت را یافتند تا از آن به‌مثابه یک سلاح در برخورد با کشورهای ناهمسو بهره گیرند. با توجه به امکانات جدید ارتباطی، ایجاد آشوب و ناامنی در قلمرو کشور رقیب در جنگ‌های هیبریدی اهمیت ویژه‌ای یافت. از این‌رو، جنگ هیبریدی «آشوب‌های مدیریت‌شده» تعریف شده است (کوریبکو^۳، ۲۰۱۵: ۲۵).

1. Jason vest
2. John Boyd
3. Andrew Korybko

۳-۲-۲. اعتبار و کارآمدی نظام

مشروعیت و مقبولیت از ارکان و پایه‌های اصلی حکومت و نظام سیاسی به‌شمار می‌رود و به نوعی با امنیت، حفظ و تداوم آن در ارتباط است. از جمله مهم‌ترین مؤلفه‌های مقبولیت حکومت نیز کارآمدی آن می‌باشد. «جعفری‌نژاد» اشاره می‌کند:

«کارآمدی از عناصر مهم مرتبط با مشروعیت قلمداد شده و همواره چالش مهم نظام‌های سیاسی به حساب می‌آید؛ مهم‌ترین ملاک داوری مردم در کارآمدی یا ناکارآمدی نظام، عملکرد آن است، هرچند آن حکومت برخاسته از مبانی دینی و مذهبی باشد. کارآمدی یعنی توان و قدرت حل مشکل معیشت و امنیت جامعه» (جعفری‌نژاد، ۱۳۹۶).

۴-۲-۲. برهم‌زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و امنیتی نظام

منحرف‌کردن جریان مؤثر و سازنده کشور به مسائل گوناگون حاشیه‌ای موجب هدر رفت آن و فرسایش توان مسئولین کشور می‌شود. ایجاد ناامنی به شکل گسترده، توجه کارگزاران نظام و متولیان امنیت کشور را از موضوعات کلیدی و اصلی به موضوعات فرعی و جنبی سوق می‌دهد. این رویکرد از جمله حربه‌های دشمنان نظام جمهوری اسلامی است که از بدو تولد انقلاب اسلامی در ایران به اشکال مختلف از سوی آنها مورد استفاده قرار گرفته است.

۵-۲-۲. امنیت روانی

«امنیت روانی» حالتی است که نیازها، تمایلات روحی و روانی در آن تضمین شده است (زینچنکو و همکاران: ۲۰۱۳). «حسنی» و همکارانش بر این عقیده هستند که فرد در سایه امنیت روانی، می‌تواند به آسایش، رفاه و اهداف خویش دست پیدا نماید و هر هدف ابتدایی، متوسط و غایی با امنیت روانی قابل دسترس و تحقق یافتنی است (حسنی و همکاران، ۱۳۹۰). ایجاد ناامنی زمینه مناسبی برای تضعیف روحیه مقاومت، ایستادگی مردم و برهم‌زدن امنیت روانی جامعه است.

جنگ روانی فرایند بهره‌برداری صحیح و طراحی شده از تبلیغات و اقداماتی با اتکا به ابزارهای نظامی، اقتصادی و سیاسی است که هدف اصلی آن؛ نفوذ در عقاید، احساسات، عواطف، تمایلات و رفتار مخاطبان (افراد دشمن، بی‌طرف، هم‌پیمان و دوست) و تأثیرگذاری بر آنان به‌منظور پیروزی در جنگ و تسلیم کامل نیروهای دشمن و تضعیف روحیه آنان است (ذوالفقاری، ۱۳۹۲: ۲۳). «محمدی» و همکارانش تأکید دارند هدف از عملیات روانی، تأثیرگذاری بر ابعاد روانی افراد در

جامعه هدف است. به‌طور مثال، تأثیر بر باورها یا تأثیر بر افکار از اهداف عملیات روانی است (محمدی و همکاران، ۱۴۰۰).

با توجه به آنچه گذشت، وقایع اخیر را می‌توان به نوعی در ذیل جنگ ترکیبی دشمن و از جنس جنگ روانی در نظر گرفت.

۲-۳. نگرش تاریخی مسمومیت ناشی از تروریسم در نهاد آموزشی

۱-۳-۲. سابقه اعمال تروریسم از روش مسمومیت علیه دانش‌آموزان

مطالعات تاریخی نشان می‌دهد این نوع تروریسم علیه دانش‌آموزان مشابه دیگری (غیر از ایران) در برخی کشورها مانند افغانستان، مصر و کرانه باختری گزارش شده است. برای نخستین بار در افغانستان در سال ۲۰۰۹م. موارد مسمومیت‌های دسته‌جمعی دانش‌آموزان ناشی از گاز گزارش شد. بین سال‌های ۲۰۰۹م. تا ۲۰۱۶م.، ده‌ها مکتب در حداقل هفت ولایت در سراسر افغانستان تحت تأثیر حوادثی قرار گرفتند که در آن زمان به‌طور گسترده به‌عنوان مسمومیت‌های دسته‌جمعی گزارش شده بود. دانش‌آموزان در برخی مدارس اسلامی دخترانه افغانستان در این حوادث دچار مسمومیت شدند. «رابرت بارتلومیو» در گزارشی به این مسائل توجه داشته است:

«در سال ۲۰۱۶م.، مشاور یکی از اعضای دولت افغانستان در مورد شیوع بیماری در ولایت هرات بودم و در این موضوع، به این نتیجه رسیدیم که، دختران از بیماری روانی انباشته‌شده رنج می‌بردند. در افغانستان، دختران به دلیل مخالفت با طالبان، به مدارس می‌رفتند و ترس از انتقام را برانگیختند اما سخنگویان طالبان همواره دست داشتن آنها را در این موضوع رد کرده‌اند. با وجود ابتلای هزاران دختر به این بیماری شایع، هیچ‌کدام فوت نکردند؛ تقریباً همه به‌سرعت بهبود یافتند و هیچ سمی در هوا، آب یا غذا شناسایی نشد. اما موضوع به این کشور ختم نشد و در سال ۱۹۸۳م. رخداد مشابهی در فلسطین به وقوع پیوست. در ماه مارس تا آوریل ۱۹۸۳م.، گزارش‌هایی از مسمومیت دختران مدرسه‌ای منتشر شد که بر اساس آن نزدیک به هزار دانش‌آموز دختر فلسطینی در منطقه اشغالی کرانه باختری توسط اسرائیل در این بیماری دچار سردرد، سرگیجه، تاری دید، درد معده و ضعف شدند. بسیاری از آنها هوشیاری خود را از دست دادند. این موضوع در سراسر جهان خبرساز شد و به اتهام‌های نگران‌کننده در مورد مسمومیت‌های دسته‌جمعی علیه اسرائیل منجر شد. این ترس شایعه‌هایی را برانگیخت که عوامل اسرائیلی یا افراط‌گرایان غیرنظامی، این دختران را مسموم کرده‌اند. حادثه اولیه که باعث شیوع این بیماری شد در یک مدرسه رخ داد و

بعداً به بویی که از یک سرویس بهداشتی می‌آمد، ردیابی شد. گزارش دیگری مربوط به مسمومیت دختران دانش‌آموز مسلمان در سال ۱۹۹۳م. در مصر منتشر شد که در این مورد، نزدیک به ۱۵۰۰ دانش‌آموز در سنین ۹ تا ۱۶ سال مسموم شده و دچار حالت تهوع، سردرد و غش شدند و پیامد آن تعطیلی ۳۲ مدرسه بود. در میان این حوادث، شایعه‌هایی منتشر شد مبنی بر اینکه این دختران توسط مأموران اسرائیلی هدف قرار گرفتند تا آنها را عقیم کنند» (بارتولومئو، ۲۰۲۳).

۲-۳-۲. روند تاریخی مسمومیت دانش‌آموزان ایرانی (۱۴۰۱ش.)

اولین گزارش اعلام مسمومیت در تاریخ ۱۵ آبان ۱۴۰۱ از شهرستان نور استان مازندران و در ادامه اوایل آذر ۱۴۰۱ بود که با اعلام روابط عمومی اداره کل آموزش و پرورش قم، ۱۸ دانش‌آموز هنرستان دخترانه نور به دلیل مسمومیت در بیمارستان بستری شدند. این اتفاق، شروع مجموعه حوادثی بود که در مراحل بعد به نحوی عجیب فقط دانش‌آموزان دختر را درگیر کرد. دو ماه بعد از اولین حادثه، هشتم بهمن همین سال، مشابه حادثه هنرستان نور این بار در دبیرستان دخترانه فاطمیه منطقه صفاشهر قم تکرار شد. این بار تنها دو روز بعد همان مدرسه شاهد تکرار عجیب آن بود. در یک جمع‌بندی که توسط خبرگزاری فارس^۲ در تاریخ ۱۸ بهمن ۱۴۰۱ ارائه شد، تاریخ‌شمار این حوادث، به شرح زیر می‌باشد:

- ❖ ۹ و ۲۲ آذر ۱۴۰۱: هنرستان نور یزدان‌شهر قم بیش از ۵۰ نفر؛
- ❖ ۸ بهمن ۱۴۰۱: مدرسه فاطمیه قم صفاشهر با ۱۵ دانش‌آموز مسموم؛
- ❖ ۱۰ بهمن ۱۴۰۱: مدرسه فاطمیه صفاشهر قم با ۱۸ مسموم؛
- ❖ ۱۲ بهمن ۱۴۰۱: مدرسه بلقیس برقی قم با ۷ دانش‌آموز و یک معلم مسموم؛
- ❖ ۱۶ بهمن ۱۴۰۱: دبیرستان دخترانه قرائتی و مدارس میثم، طاه و امامی با ۳ دانش‌آموز مسموم؛
- ❖ ۱۷ بهمن ۱۴۰۱: مدارس حضرت فاطمه الزهرا(س)، مدرسه شاهد رضوی و هنرستان سید حسن برقی جمعاً با ۶۱ دانش‌آموز مسموم (فارس نیوز).

این مسئله مسمومیت در مدارس، متأسفانه به سایر نقاط کشور نیز رسید. آخرین آمار این جنایت به بیان کمیته حقیقت‌یاب این موضوع، تا آخرین ویرایش این نوشتار، حاکی از آن است که از زمان

شروع تا ۱۴ اسفندماه، ۲۵ استان کشور شامل تقریباً ۲۳۰ مدرسه درگیر بودند که به دنبال آن، بیش از ۵۰۰۰ دانش‌آموز دختر و پسر مسموم شده‌اند. از این آمار مشخص می‌گردد بیشترین مسمومیت مربوط به دختران و کمترین مربوط به پسران بوده است (دیده‌بان ایران، ۱۴۰۱).

۳-۲-۳. نمونه‌ای از مواضع دشمنان در خصوص مسمومیت دانش‌آموزان

برخی از مواضع دشمنان ج.ا.ایران در ماجرای مسمومیت دانش‌آموزان به قرار زیر است:

(۱) «ند پرایس»^۱ سخنگوی وزارت خارجه آمریکا با تأکید بر اینکه واشنگتن تحصیل را حق دختران و زنان می‌داند، اعلام کرد: «عاملان مسمومیت دختران دانش‌آموز در ایران باید پاسخگو شوند!».

(۲) «آدرین واتسون»^۲ سخنگوی شورای امنیت ملی آمریکا مدعی شد: «گزارش‌های مربوط به مسمومیت گسترده دختران مدرسه‌ای در ایران و احتمال ارتباط آن‌ها با شرکت در تظاهرات بسیار نگران‌کننده است».

(۳) پایگاه روزنامه انگلیسی «گاردین»^۳ هم در نوشتاری مدعی شد: «ماجرای مسمومیت دانش‌آموزان دختر قمی، انتقام‌گیری حاکمیت در برابر اعتراضات ضد حجاب در ایران است!».

(۴) «آنالنا بائربوک»^۴ وزیر خارجه آلمان هم با وجود تحقیقات جاری درباره علت مسمومیت دختران دانش‌آموز در ایران، طی اظهارات مداخله‌جویانه به ابراز نگرانی ساختگی پرداخت و خواستار تحقیقات کامل در این خصوص شد. وی در تویتر نوشت: «دختران باید بتوانند بدون ترس به مدرسه بروند. این چیزی کمتر از حقوق انسانی آنها نیست. همه پرونده‌ها باید به‌طور کامل بررسی شوند» (کیهان، ۱۴۰۱).

(۵) مصی (مسیح) علی‌نژاد که با حمایت مالی از سوی آمریکایی‌ها و جریان شکست‌خورده اپوزیسیون سعی در نقش‌آفرینی برای این ماجرا داشت، مطلبی به این شرح منتشر ساخت: «مسمومیت دختران مدرسه‌ای، انتقام رژیم تروریست ایران از زنان شجاعی است که حجاب اجباری را پرچم کردند. می‌خواهند انقلاب #زن_زندگی_آزادی را متوقف کنند. در سراسر

1. Edward Ned Price

2. Adrienne Watson

3. The Guardian: <https://www.theguardian.com/international>

4. Annalena Baerbock

جهان صدای قربانیان مسمومیت‌های عمدی باشیم. اگر سکوت کنیم از مسمومیت زنجیره‌ای به قتل‌های زنجیره‌ای زنان روی می‌آورند» (افکارنیوز، ۱۴۰۱).

مواضع مسئولین ج.ا.ایران مبین این امر می‌باشد که این جنایت دنباله و استمرار جنگ ترکیبی دشمنان علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. به‌عنوان نمونه، «حسین امیرعبدالللهیان» وزیر خارجه وقت ایران نیز در واکنش به مداخله‌جویی‌های برخی مقامات غربی درباره مسمومیت مشکوک دانش‌آموزان دختر ایرانی در توئیت نوشت:

«واکنش مداخله‌آمیز برخی مقامات غربی به موضوع مسمومیت مشکوک دانش‌آموزان عزیز دختر ایرانی، تداوم جنگ ترکیبی دشمن است».

همچنین رئیس‌جمهور وقت کشور آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی تأکید کرد:

«دشمن با جنگ ترکیبی خود به دنبال ایجاد ناامیدی در میان مردم بود و به‌تازگی در جنگ رسانه‌ای به‌دنبال ایجاد استرس و دلهره میان دانش‌آموزان و والدین هستند تا آشوب شکل بگیرد» (افکارنیوز، ۱۴۰۱).

با توجه به اطلاعات اسنادی، مطالعات انجام شده و به کمک مصاحبه با صاحب‌نظران، مدل مفهومی پژوهش برابر شکل (۱) طراحی گردید. فرضیه‌های پژوهش نیز بر همین اساس طراحی و مورد سنجش و آزمون قرار گرفت:

- ❖ **فرضیه اول:** کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور است.
- ❖ **فرضیه دوم:** به‌صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور است.
- ❖ **فرضیه سوم:** مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور است.
- ❖ **فرضیه چهارم:** ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور است.
- ❖ **فرضیه پنجم:** برهم زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور است.

شکل شماره ۱. مدل مفهومی پژوهش

۳. روش‌شناسی پژوهش

با عنایت به این‌که پژوهش‌های کاربردی به یافتن پاسخ برای مشکلات نظر دارد و از آنجایی‌که این پژوهش به بررسی مشکل ایجادشده در فضای امنیتی کشور پرداخته، و نتایج آن مورد استفاده در حوزه امنیت ملی قرار می‌گیرد، «کاربردی» است و از آن جهت‌که موجب توسعه دانش و آگاهی در مقابله با تهدیدات دشمنان می‌گردد، «توسعه‌ای» محسوب می‌شود. بنابراین، این پژوهش از نوع «توسعه‌ای- کاربردی» است. روش پژوهش از لحاظ شیوه نگارش و پرداختن به مسئله پژوهش، توصیفی-تحلیلی است. پس از مطالعه ادبیات موضوع، نسبت به تدوین مباحث نظری اقدام می‌گردد.

۳-۱. جامعه آماری

با توجه به تخصصی بودن موضوع پژوهش، محدودیت افراد خبره و صاحب‌نظر مرتبط با مسائل امنیتی، نیاز است تا جامعه پژوهش به صورت هدفمند از بین خبرگان امنیتی و جامعه‌شناسی در سطح دانشگاه‌ها، مؤسسات، مراکز مطالعاتی، نیروهای مسلح و... که دارای ویژگی‌های زیر باشند، انتخاب شوند:

- (۱) آشنایی کافی با مسائل امنیتی و دفاعی ج.ا.ایران داشته باشند.
- (۲) دارای مدرک تحصیلی حداقل کارشناسی ارشد مرتبط با موضوع پژوهش باشند.
- (۳) دارای جایگاه حداقل ۱۷ و هم‌تراز کشوری آن.
- (۴) دارای سابقه حداقل ۲۰ سال خدمت در مشاغل راهبردی حوزه امنیت و دفاع.

با بررسی‌های انجام‌شده، حجم جامعه آماری این پژوهش به‌صورت هدفمند و به تعداد ۳۷ نفر مطابق جدول (۲) می‌باشد.

جدول شماره ۲. تعداد خبرگان و صاحب‌نظران جامعه آماری پژوهش		
ردیف	جامعه آماری	تعداد
۱	فرماندهان ارشد و مسئولین رده بالای نظامی - امنیتی صاحب‌نظر مرتبط با حوزه‌های دفاعی و امنیتی	۱۴
۲	اساتید صاحب‌نظر مرتبط با موضوع در دانشگاه‌های نیروهای مسلح و سایر دانشگاه‌های کشور	۱۲
۳	اعضای خبره و صاحب‌نظر شاغل در دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی	۳
۴	کارشناسان و اساتید پژوهشکده امنیت ملی دانشگاه دفاع ملی، پژوهشکده دفاعی - امنیتی دانشگاه امام حسین (ع)، مرکز آینده‌پژوهی دانشگاه دفاع ملی	۸
جمع کل		۳۷

برای دستیابی به اهداف پژوهش اگر جامعه مورد نظر، کوچک؛ و حجم و تعداد افراد آن، کم باشد؛ می‌توان از روش تمام‌شماری استفاده نمود که نتایجی به مراتب متقن‌تر و دقیق‌تر به دست می‌دهد در این پژوهش با توجه به این‌که جامعه آماری کمتر از یک‌صد نفر می‌باشد، لذا جامعه نمونه همان جامعه آماری می‌باشد و روش نمونه‌گیری تمام‌شمار است.

به‌منظور استخراج متغیرها در این پژوهش، گردآوری اطلاعات با استفاده از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی به‌صورت ترکیبی صورت گرفته است. در ابتدا، بر اساس یافته‌های مطالعات نظری و مدل مفهومی، پرسش‌نامه اولیه تنظیم و پس از ارائه آن به افراد صاحب‌نظر و خبره مرتبط با موضوع و با مشورت و اخذ نظرات آنان، اصلاحات لازم به عمل آمد. سپس پرسش‌نامه اصلاحی با لحاظ نمودن نظرات افراد صاحب‌نظر و خبره به‌عنوان پرسش‌نامه اصلی، پژوهش در قالب ۲۶ سؤال طراحی و تنظیم گردید. در این پرسشنامه، ابتدا موافقت یا عدم موافقت پاسخگویان با شاخص‌های احصاء‌شده مورد سنجش قرار گرفت. سپس در صورت موافق بودن، میزان تأثیر هر عامل به کمک طیف پنج نقطه‌ای لیکرت سنجیده شد. پس از تهیه گویه‌های پرسش‌نامه توسط پژوهشگران، به تعداد ۷ نفر از اساتید و خبرگان دانشگاهی ارائه و مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. جهت تأیید روایی پرسش‌نامه از ضریب لاوشه استفاده شد و مقدار آن $0/8$ به‌دست آمد که نشان‌دهنده روایی پرسشنامه می‌باشد.

به منظور بررسی پایایی پرسش‌نامه نیز از آلفای کرون باخ استفاده گردید و با توجه به مقدار آلفای کرون باخ (۰/۹۰۳) می‌توان گفت که پرسش‌نامه تنظیمی دارای پایایی قوی است. پرسش‌نامه‌ها با استفاده از تکنیک‌های آماری توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و به سؤالات پژوهش پاسخ داده شد. با توجه به تمام‌شمار بودن جامعه آماری، با بهره‌گیری از نرم‌افزارهای EXEL و SPSS، و با استفاده از روش‌های کمی آماری توصیفی و استنباطی تحلیل صورت گرفته و در ادامه از روش آماری آزمون T برای بیان درصد اطمینان از معنی‌داری پاسخ جامعه نمونه آماری استفاده شده است.

۴. یافته‌ها و تجزیه و تحلیل داده‌ها

۴-۱. یافته‌های پژوهش

فرضیه اول: کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور است.

جدول شماره ۳. رابطه بین جنایت تروریستی در مدارس کشور با کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام

		کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام	جنایت تروریستی در مدارس کشور
کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام	Pearson orrelation	1	.441**
	Sig. (2-tailed)		.000
جنایت تروریستی در مدارس کشور	Pearson orrelation	.441**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)			

با توجه به نتایج آزمون همبستگی، می‌توان بیان نمود رابطه معنی‌دار و مثبتی بین جنایت تروریستی در مدارس کشور و کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام وجود دارد. برای سنجش این مؤلفه از ۶ سؤال بنا بر طیف لیکرت استفاده شد که نتیجه پاسخ‌ها به شرح جدول (۴) می‌باشد.

جدول شماره ۴. توزیع فراوانی درخصوص کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام							
ردیف	سؤالات مؤلفه اول	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	جمع
۱	سؤال اول	۲۲	۱۱	۴	۰	۰	۳۷
۲	سؤال دوم	۲۰	۱۴	۳	۰	۰	۳۷
۳	سؤال سوم	۲۱	۱۳	۳	۰	۰	۳۷
۴	سؤال چهارم	۲۱	۱۲	۴	۰	۰	۳۷

۳۷	۰	۰	۴	۱۲	۲۱	سؤال پنجم	۵
۳۷	۰	۰	۳	۱۴	۲۰	سؤال ششم	۶
۲۲۲	۰	۰	۲۱	۷۶	۱۲۵	جمع	
۳۷			۳.۵	۱۲.۶۶	۲۰.۸۴	میانگین فراوانی	
۱۰۰٪	٪	٪	۹.۴۶٪	۳۴.۲۲٪	۵۶.۳۲٪	درصد فراوانی	
-	۱	۲	۳	۴	۵	xi (اهمیت وزنی)	
۱۶۵.۳۴			۱۰.۵	۵۰.۶۴	۱۰۴.۲	$\sum f_i x_i$	

فرضیه دوم: به‌صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور است.

جدول شماره ۵. رابطه بین جنایت تروریستی در مدارس کشور با به‌صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام

		به‌صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام	جنایت تروریستی در مدارس کشور
به‌صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام	Pearson orrelation	1	.452**
	Sig. (2-tailed)		.000
جنایت تروریستی در مدارس کشور	Pearson orrelation	.452**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)			

با توجه به نتایج آزمون همبستگی، می‌توان بیان نمود رابطه معنی‌دار و مثبتی بین جنایت تروریستی در مدارس کشور و به‌صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام وجود دارد. برای سنجش فرضیه از ۴ سؤال بنا بر طیف لیکرت استفاده شد که نتیجه پاسخ‌ها به شرح جدول (۶) می‌باشد.

جدول شماره ۶. توزیع فراوانی در خصوص به‌صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام							
ردیف	سوالات مؤلفه دوم	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	جمع
۱	سؤال هفتم	۲۴	۱۲	۱	۰	۰	۳۷
۲	سؤال هشتم	۲۳	۱۴	۰	۰	۰	۳۷

۳	سؤال نهم	۲۳	۱۲	۲	۰	۰	۳۷
۴	سؤال دهم	۲۵	۱۲	۰	۰	۰	۳۷۸
جمع		۹۵	۵۰	۳	۰	۰	۱۴۸
میانگین فراوانی		۲۳.۷۵	۱۲.۵	۰.۷۵	۰	۰	۳۷
درصد فراوانی		۶۴.۱۹٪	۳۳.۷۹٪	۲.۰۲٪	۰٪	۰٪	۱۰۰٪
xi (اهمیت وزنی)		۵	۴	۳	۲	۱	-
$\sum fi xi$		۱۱۸.۷۵	۵۰	۲.۲۵	۰	۰	۱۷۱

فرضیه سوم: مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور است.

جدول شماره ۷. رابطه بین جنایت تروریستی در مدارس کشور با مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی

		مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی	جنایت‌تروریستی در مدارس کشور
مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی	Pearson orrelation	1	.557**
	Sig. (2-tailed)		.000
جنایت تروریستی در مدارس کشور	Pearson orrelation	.557**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)			

با توجه به نتایج آزمون همبستگی، می‌توان بیان نمود رابطه معنی‌دار و مثبتی بین جنایت تروریستی در مدارس کشور، مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی وجود دارد. برای سنجش این مؤلفه از ۵ سؤال بنا بر طیف لیکرت استفاده شد که نتیجه پاسخ‌ها به شرح جدول (۸) می‌باشد.

جدول شماره ۸. توزیع فراوانی در خصوص مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی							
ردیف	سؤالات مؤلفه سوم	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	جمع
۱	سؤال یازدهم	۲۵	۱۲	۰	۰	۰	۳۷

۲	سؤال دوازدهم	۲۳	۱۴	۰	۰	۰	۳۷
۳	سؤال سیزدهم	۲۵	۱۲	۰	۰	۰	۳۷
۴	سؤال چهاردهم	۲۶	۱۱	۰	۰	۰	۳۷
۵	سؤال پانزدهم	۲۵	۱۲	۰	۰	۰	۳۷
جمع		۱۲۴	۶۱	۰	۰	۰	۱۸۵
میانگین فراوانی		۲۴.۸	۱۲.۲	۰	۰	۰	۳۷
درصد فراوانی		۶۷.۰۲٪	۳۲.۹۸٪	۰	۰	۰	۱۰۰٪
xi (اهمیت وزنی)		۵	۴	۳	۲	۱	-
$\sum fi xi$		۱۲۴	۴۸.۸	۰	۰	۰	۱۷۲.۸

فرضیه چهارم: ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور است.

جدول شماره ۹. رابطه بین جنایت تروریستی در مدارس کشور با ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی

		ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی	جنایت تروریستی در مدارس کشور
ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی	Pearson orrelation	1	.548**
	Sig. (2-tailed)		.000
جنایت تروریستی در مدارس کشور	Pearson orrelation	.548**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)			

با توجه به نتایج آزمون همبستگی، می‌توان بیان نمود رابطه معنی‌دار و مثبتی بین جنایت تروریستی در مدارس کشور و ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی وجود دارد. برای سنجش این مؤلفه از ۶ سؤال بنا بر طیف لیکرت استفاده شد که نتیجه پاسخ‌ها به شرح جدول (۱۰) می‌باشد.

جدول شماره ۱۰. توزیع فراوانی در خصوص ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی							
ردیف	سؤالات مؤلفه چهارم	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	جمع
۱	سؤال شانزدهم	۲۴	۱۳	۰	۰	۰	۳۷
۲	سؤال هفدهم	۲۳	۱۴	۰	۰	۰	۳۷

۳	سؤال هجدهم	۲۳	۱۴	۰	۰	۰	۳۷
۴	سؤال نوزدهم	۲۵	۱۲	۰	۰	۰	۳۷
۵	سؤال بیستم	۲۵	۱۲	۰	۰	۰	۳۷
۶	سؤال بیست‌ویکم	۲۳	۱۴	۰	۰	۰	۳۷
جمع		۱۴۳	۷۹	۰	۰	۰	۲۲۲
میانگین فراوانی		۲۳.۸۳	۱۳.۱۷	۰	۰	۰	۳۷
درصد فراوانی		۶۴.۴٪	۳۵.۶٪	۰٪	۰٪	۰٪	۱۰۰٪
xi (اهمیت وزنی)		۵	۴	۳	۲	۱	-
$\sum f_i x_i$		۱۱۹.۱۵	۵۲.۶۸	۰	۰	۰	۱۷۱.۸۳

فرضیه پنجم: برهم‌زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور است.

جدول شماره ۱۱. رابطه جنایت تروریستی در مدارس و برهم‌زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف نظام

		برهم‌زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام	جنایت تروریستی در مدارس کشور
برهم‌زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام	Pearson orrelation	1	.424**
	Sig. (2-tailed)		.000
جنایت تروریستی در مدارس کشور	Pearson orrelation	.424**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

با توجه به نتایج آزمون همبستگی، می‌توان بیان نمود رابطه معنی‌دار و مثبتی بین جنایت تروریستی در مدارس کشور و برهم‌زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام وجود دارد. برای سنجش این مؤلفه از ۵ سؤال بنا بر طیف لیکرت استفاده شد که نتیجه پاسخ‌ها به شرح جدول (۱۲) می‌باشد.

جدول شماره ۱۲. توزیع فراوانی درخصوص برهم‌زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف نظام							
ردیف	سؤالات مؤلفه پنجم	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	جمع
۱	سؤال بیست و دوم	۲۱	۱۱	۵	۰	۰	۳۷

۲	سؤال بیست و سوم	۱۹	۱۴	۴	۰	۰	۳۷
۳	سؤال بیست و چهارم	۲۱	۱۳	۳	۰	۰	۳۷
۴	سؤال بیست و پنجم	۲۰	۱۱	۶	۰	۰	۳۷
۵	سؤال بیست و ششم	۲۱	۱۲	۴	۰	۰	۳۷
جمع		۱۰۲	۶۱	۲۲	۰	۰	۱۸۵
میانگین فراوانی		۲۰.۴	۱۲.۲	۴.۴	۰	۰	۳۷
درصد فراوانی		۵۵.۱۳٪	۳۲.۹۷٪	۱۱.۹٪	۰٪	۰٪	۱۰۰٪
xi (اهمیت وزنی)		۵	۴	۳	۲	۱	-
$\sum f_i x_i$		۱۰۲	۴۸.۸	۱۳.۲			۱۶۴

۲-۴. تجزیه و تحلیل یافته‌ها

۱-۲-۴. یافته‌های جمعیت شناختی

بر اساس نتایج به دست آمده، ۱۰ درصد پاسخگویان در جایگاه خدمتی (۱۷)، ۴۶ درصد در جایگاه خدمتی (۱۸)، ۲۲ درصد در جایگاه خدمتی (۱۹)، ۴ درصد در جایگاه خدمتی (۲۰) و ۱۶ درصد نیز عضو هیئت علمی و پژوهش گر می‌باشند. همچنین ۵۶ درصد از پاسخ دهندگان دارای مدرک تحصیلی دکتری، ۲۰ درصد دانشجوی دکتری و ۲۴ درصد نیز دارای مدرک کارشناسی ارشد می‌باشد. لذا جامعه مورد پژوهش از تجربه بالایی جهت پاسخگویی به سؤالات بهره‌مند می‌باشند و صلاحیت پاسخگویی به سؤالات را دارند و این امر موجب افزایش روایی و اعتبار پژوهش گردیده است.

۲-۲-۴. یافته‌های سؤالات پژوهش

ماحصل نظرخواهی در خصوص اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور با رویکرد جنگ ترکیبی طی ۲۶ سؤال بر پایه ۵ فرضیه از جامعه نمونه پژوهش گردید که به منظور تجزیه و تحلیل و مشخص ساختن اطلاعات به دست آمده، در ادامه به بررسی داده‌های هریک از فرضیه‌های پژوهش می‌پردازیم.

۱-۲-۲-۴. تجزیه و تحلیل داده‌ها در خصوص فرضیه اول

از تعداد ۳۷ نفر جامعه نمونه، به طور میانگین ۵۶٪ گزینه خیلی زیاد، ۳۴٪ گزینه زیاد، ۱۰٪ گزینه متوسط، را در خصوص تأثیر جنایت تروریستی در مدارس کشور بر کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام انتخاب نموده‌اند. از جمله مهم‌ترین مؤلفه‌ها از نگاه جامعه پژوهش پیرامون این مسئله، می‌توان موارد زیر را عنوان کرد:

- (۱) القای ناکارآمدی سیاسی نظام در کنترل اوضاع،
- (۲) القای ناکارآمدی امنیتی نظام در کنترل اوضاع،
- (۳) عدم قاطعیت مسئولین در تصمیم‌گیری،
- (۴) عدم اطلاع‌رسانی به‌موقع و دقیق و مستند از سوی نظام،
- (۵) مشخص نشدن جریان یا واحد سیاسی مسئول جنایت.

۲-۲-۴. تجزیه و تحلیل داده‌ها در خصوص فرضیه دوم

از تعداد ۳۷ نفر پژوهش‌شوندگان به‌طور میانگین ۶۴٪ گزینه خیلی زیاد، ۳۴٪ گزینه زیاد و ۲٪ گزینه متوسط را در خصوص تأثیر جنایت تروریستی در مدارس کشور بر به‌صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام انتخاب نموده‌اند. از جمله مواردی که در این خصوص حائز اهمیت می‌باشد، عبارتند از:

- (۱) ایجاد مشکل در ادامه تحصیل دختران،
- (۲) القاء انتقام‌گیری نظام از دختران شرکت‌کننده در اغتشاشات،
- (۳) ایجاد هراس و نگرانی،
- (۴) شکل‌گیری احساس ناامنی میان دانش‌آموزان و والدین،
- (۵) ایجاد تنش‌های عاطفی در جامعه،
- (۶) متهم‌سازی نظام.

۳-۲-۴. تجزیه و تحلیل داده‌ها در خصوص فرضیه سوم

از تعداد ۳۷ نفر پژوهش‌شوندگان به‌طور میانگین ۶۷٪ گزینه خیلی زیاد و ۳۳٪ گزینه زیاد را در خصوص تأثیر جنایت تروریستی در مدارس کشور بر مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی انتخاب نموده‌اند. از جمله مؤلفه‌های تأثیرگذار بر این امر از دیدگاه جامعه پژوهش، عبارتند از؛

- (۱) شروع و تداوم حملات از شهر مذهبی قم،
- (۲) القای تشابه جنایت با سایر کشورهای مسلمان و همسایه،
- (۳) نسبت‌دادن و همانندسازی با برخی رفتارها و تصمیمات گروه‌های افراطی نظیر طالبان،
- (۴) القای افکار منفی در جامعه علیه حاکمیت و مدیریت اسلامی،
- (۵) نشان دادن چهره خشن و ترسناک از اسلام و ج.ا.ایران.

۴-۲-۲-۴. تجزیه و تحلیل داده‌ها در خصوص فرضیه چهارم

از تعداد ۳۷ نفر پژوهش‌شوندگان به‌طور میانگین ۶۴٪ گزینه خیلی زیاد و ۳۶٪ گزینه زیاد را در خصوص تأثیر جنایت تروریستی در مدارس کشور بر ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی انتخاب نموده‌اند که از دید جامعه پژوهش، عواملی زیر بر این مؤلفه تأثیرگذار می‌باشند:

- (۱) نگرانی از احتمال انجام جنایت در سایر نقاط کشور و سایر مدارس،
- (۲) القاء ناکارآمدی سیستم امنیتی در کنترل و مقابله با جنایات،
- (۳) طولانی شدن پاسخگویی و ارائه مستندات،
- (۴) تنوع در نوع حملات صورت گرفته،
- (۵) عدم دستگیری و معرفی عوامل و احتمال انجام سایر اقدامات مخمل امنیت.

۴-۲-۲-۵. تجزیه و تحلیل داده‌ها در خصوص فرضیه پنجم

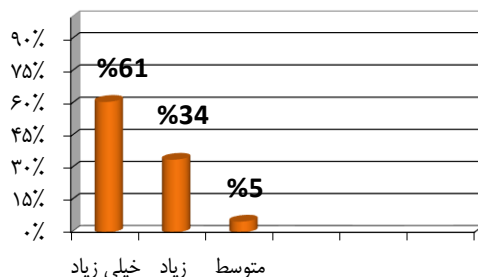
از تعداد ۳۷ نفر پژوهش‌شوندگان به‌طور میانگین ۵۵٪ گزینه خیلی زیاد، ۳۳٪ گزینه زیاد و ۱۲٪ گزینه متوسط را در خصوص تأثیر جنایت تروریستی در مدارس کشور بر برهم‌زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام انتخاب نموده‌اند. مؤلفه‌های مؤثر در این خصوص عبارت‌اند از:

- (۱) تنوع در نوع حملات و مزید شدن شیطنت دانش‌آموزان،
- (۲) فشار بر سیستم امنیتی کشور با گسترش جغرافیایی جنایات،
- (۳) فشار بر سیستم امنیتی کشور با وسعت گستره زمانی جنایات،
- (۴) فشار بر سیستم امنیتی کشور با همراهی برخی رسانه‌های داخلی و وابسته با رسانه‌های معاند،
- (۵) انجام جنایات در امتداد اغتشاشات اخیر.

میانگین نتایج پاسخ‌های پژوهش‌شوندگان به سؤالات مطرح‌شده از طریق جدول (۱۳) و نمودار (۱)، به شرح زیر ارائه می‌گردد.

جدول شماره ۱۳. توزیع فراوانی نظر جامعه نمونه در خصوص اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور						
ردیف	مؤلفه‌های پژوهش	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱	کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام	۲۰.۸۴	۱۲.۶۶	۳.۵	۰	۰
۲	به‌صحنه کشاندن جمعیت خاموش	۲۳.۷۵	۱۲.۵	۰.۷۵	۰	۰

۰	۰	۰	۱۲.۲	۲۴.۸	مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی دینی	۳
۰	۰	۰	۱۳.۱۷	۲۳.۸۳	ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی	۴
۰	۰	۴.۴	۱۲.۲	۲۰.۴	برهم زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی	۵
۰	۰	۸.۶۵	۶۲.۷۳	۱۱۳.۶۲	جمع	
		۱.۷۳	۱۲.۵۴۶	۲۲.۷۲۴	میانگین فراوانی	
۰٪	۰٪	۴.۶۸٪	۳۳.۹٪	۶۱.۴۲٪	درصد فراوانی	

نمودار شماره ۱. توزیع فراوانی پاسخ‌های اخذشده

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، بیش از ۹۰ درصد از پاسخ‌دهندگان (جامعه آماری) اهداف تعیین‌شده را تأیید نموده‌اند، همچنین تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش، نشانگر این است که از تعداد ۳۷ نفر پژوهش‌شوندگان به‌طور میانگین ۶۱٪ گزینه خیلی زیاد، ۳۴٪ گزینه زیاد و ۵٪ گزینه متوسط را در خصوص اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور که در پژوهش مطرح‌شده انتخاب نموده‌اند. برای آزمون اهداف احصاء‌شده از آزمون T تک نمونه‌ای در نرم‌افزار spss استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون T در زیر ارائه گردیده است.

ردیف	شاخص	میانگین	t.value	سطح معناداری
۱	کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام	۴/۴۶۸	۱۲/۲	۰
۲	به‌صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام	۴/۶۲۱	۱۳/۷	۰
۳	مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی	۴/۶۷	۱۸/۳	۰
۴	ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی	۴/۶۴۴	۱۳/۳۹	۰
۵	برهم زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام	۴/۴۳۲	۱۰/۴۱	۰

همان‌گونه که در جدول (۱۴) مشخص است، میانگین میزان تأثیرگذاری شاخص‌ها به‌طور معناداری از نمره معیار ۳ بالاتر بودند. بنابراین فرض H_0 رد می‌شود و فرض H_1 (میانگین جامعه آماری با یک عدد ثابت متفاوت است). بر همین اساس تمام فرضیه‌های پژوهش تأیید می‌گردد. همچنین به‌منظور تعیین اولویت اهداف احصاء شده از نظر خبرگان بر اساس اهمیت آن‌ها، از رتبه‌بندی فریدمن در سطح اطمینان ۹۵٪ استفاده شده است که اولویت‌بندی آن‌ها به شرح جداول زیر ارائه گردیده است.

جدول شماره ۱۵. رتبه‌بندی اهداف احصاء شده از منظر خبرگان بر اساس اهمیت آن‌ها			
ردیف	اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور	نمره فریدمن	رتبه
۱	مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی	۸.۹۸	۱
۲	ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی	۸.۷۹	۲
۳	به صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام	۸.۰۰	۳
۴	کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام	۷.۸۹	۴
۵	برهم زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام	۷.۷۵	۵

با توجه به مقادیر محاسبه‌شده از بین ۵ هدف احصاء شده در جدول فوق، «مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی» با نمره فریدمن $8/98$ بیشترین و هدف «برهم زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام» با نمره فریدمن 7.75 ، کمترین رتبه را دارند.

۵. نتیجه‌گیری

دشمنان و معاندین نظام مقدس ج.ا.ایران همواره از عوامل مختلفی جهت ضربه‌زدن و عناد با این نظام مقدس استفاده نموده و در راستای برهم‌زدن امنیت ملی کشور عزیزمان حرکت می‌کنند، تازه‌ترین آن نیز جنایت انجام‌شده در خصوص دانش‌آموزان ایران بود، لذا در این نوشتار بر آن شدیم تا نسبت بررسی اهداف دشمن این جنایت بپردازیم. بنابر عقیده صاحب‌نظران، اهداف چنین اقداماتی از سوی دشمنان؛ ناکارآمد جلوه‌دادن دستگاه نظارتی، امنیتی و انتظامی و در کل کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام است و عاملین آن‌ها تلاش می‌کنند با طولانی و گسترده‌کردن وسعت عملیات، این گزاره را در افکار عمومی تقویت کنند. از سوی دیگر کارشناسان امنیتی، عدم همراهی قاطبه مردم با عوامل اغتشاشات اخیر را از دلایل عمده ناکامی آن پروژه عنوان نمود.

بنابراین خلق مسئله جدید دیگری که توده مردم را به ستوه آورد و به اعتراض و دارد در اولویت اقدامات معاندین و ایادی استکبار قرار گرفت. بر همین اساس، از آنجایی که دانش‌آموزان مدارس، گروهی هستند که بیشترین «در برگیری» در جامعه را دارند، با به خطر انداختن سلامت این گروه، جریان‌های ضد ایرانی تلاش دارند تا با یارگیری از میان نوجوانان، خانواده‌های آن‌ها و بخش‌های خاموش جامعه، این جمعیت را در برابر نظام با خود همراه کنند. از سوی دیگر معاندین و دشمنان تلاش دارند از فضای ایجادشده با استفاده از ادعاهای بدون سند برای ایجاد تنفر نسبت به مذهب بهره‌برداری کنند. در همین راستا، ایجاد نفرت نسبت به مذهب، مذهب‌پو و معرفی افراد در قالب افراط‌گرایان و مقایسه با گروه‌های افراطی همچون بوکوحرام، داعش و طالبان، از جمله اقدامات معاندین در اسلام هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت اسلامی می‌باشد.

از دیگر اهداف این سلسله عملیات، مشغول‌سازی دستگاه نظارتی، امنیتی و انتظامی به این مسئله و پیشبرد عملیات‌های ضد ایرانی متعدد در دیگر حوزه‌ها و نقاط است. بدین گونه که با تمرکز ویژه دستگاه‌ها بر سر این موضوع، احتمالاً شاهد کاهش تمرکز در دیگر حوزه‌ها خواهیم بود و عاملین از این فرصت برای پیش برد اهداف خود استفاده خواهند کرد. نتایج حاصل از نظرسنجی جامعه نمونه در خصوص مؤلفه‌های مطروحه بدین شرح است که:

در حدود ۹۰٪ افراد جامعه نمونه (اکثریت) معتقد هستند کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور بوده است. همچنین در حدود ۹۸٪ افراد جامعه نمونه (اکثریت مطلق) معتقدند به‌صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام از اهداف دشمن از جنایت تروریستی در مدارس کشور می‌باشد و ۱۰۰٪ افراد جامعه نمونه (کل جامعه) معتقد هستند که مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی از اهداف اصلی جنایت تروریستی در مدارس کشور بوده است. همچنین حدود ۱۰۰٪ افراد جامعه نمونه (کل جامعه) ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی را از اهداف اصلی جنایت تروریستی در مدارس کشور قلمداد کرده‌اند، این در حالی است که حدود ۸۸٪ افراد جامعه نمونه برهم زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام را از اهداف جنایت تروریستی در مدارس کشور می‌دانند. همچنین بر اساس میانگین محاسبه‌شده، از بین این اهداف، مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی، ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی، به ترتیب به‌عنوان اصلی‌ترین اهداف دشمن از جنایت تروریستی در مدارس کشور شناخته شدند و برهم زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام، کمترین رتبه را در این خصوص اخذ نمودند. در مجموع تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش در خصوص اهداف مطرح‌شده بیانگر این واقعیت

است که در حدود ۹۵٪ افراد جامعه نمونه (اکثریت مطلق) معتقد هستند اهداف احصاء شده (کاهش اعتبار و القای ناکارآمدی نظام؛ به صحنه کشاندن جمعیت خاموش در مخالفت با نظام؛ مذهب‌هراسی و القای ناکارآمدی مدیریت دینی؛ ایجاد ناامنی و کاهش امنیت روانی؛ برهم زدن تمرکز دستگاه‌های نظارتی و تضعیف ارکان نظام) اصلی‌ترین اهداف دشمن از جنایت تروریستی در مدارس کشور می‌باشند. پس از پایان اغتشاشات اخیر در کشور، تلاش دشمنان نظام و هم‌پیمانان آن‌ها در داخل برای احیای آشوب‌ها و تداوم ناامنی‌ها، وارد مرحله جدیدی شد. جنایت تروریستی مسمومیت سریالی دانش‌آموزان در برخی مدارس کشور که در همین بستر ارزیابی می‌شود و ردپای پروژه جنگ ترکیبی غرب در این سلسله جنایات بسیار روشن و مبرهن است.

۱-۵. پیشنهادات کاربردی

- (۱) از آنجایی که راهبرد معاندان نظام ج.ا.ایران، استفاده از هر موقعیتی برای موج‌سواری در جهت دشمنی و عملیات رسانه‌ای در کشور است، لذا می‌بایستی در صورت تکرار چنین مواردی، جهت فرصت‌گیری از دشمن و حفظ وحدت و انسجام ملی، «اطلاع‌رسانی دقیق و به‌موقع از سوی دستگاه‌های ذی‌ربط» صورت پذیرد.
- (۲) با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری که جهاد تبیین را به‌عنوان مهم‌ترین ابزار دفاعی در برابر جنگ روانی دشمن عنوان نموده‌اند، مسئولین ذی‌ربط می‌بایستی نسبت به تبیین دستاوردها، نتایج و برکات مدیریت اسلامی برای اقشار جامعه به‌منظور مقابله با مذهب‌هراسی اقدام نمایند.
- (۳) از آنجایی که محرم دانستن مردم در طرح جزئیات موضوع و دادن هشدارها و اطلاعات به‌موقع به آن‌ها برای تأمین آرامش و آسایش روانی جامعه اصلی مهم است. رفع نگرانی از جامعه و اطلاع‌رسانی دقیق و به‌موقع به مردم می‌تواند هم در آگاه‌سازی جامعه و هم در رفع نگرانی خانواده‌هایی که با این معضل دست‌به‌گریبان شده‌اند و یا حتی احتمال می‌دهند فرزندانشان مورد آسیب قرار گیرند، اقدامی ضروری است.
- (۴) دستگاه‌های امنیتی با هوشیاری به بررسی علت حوادث تروریستی اخیر پرداخته و هرچه سریع‌تر مقصران این اقدامات را شناسایی و مسئولان قضایی نیز مجرمان را به‌سزای عمل خود برسانند.

منابع

الف - فارسی

- ابراهیمی کیاپی، هادی (۱۳۹۹). «جنگ هیبریدی: رویکرد ایالات متحده آمریکا در مواجهه با جمهوری اسلامی ایران»، *فصلنامه پژوهش‌های روابط بین‌الملل*، ۱۰ (۳۷)، ۱۵۵-۱۸۰.
- افتخاری، اصغر؛ شبستانی، علی (۱۳۹۰). «راهبرد جمهوری ایران در مقابله با تروریسم»، *فصلنامه آفاق امنیت*، ۴ (۱۲)، ۵-۳۵.
- آرانی، امیر (۱۳۹۷). *مجموعه مقالات جنگ ترکیبی*. تهران: انتشارات دافوس آجا، چاپ دوم.
- آیت‌الله خامنه‌ای، سید علی (۱۳۹۷). *بیانیه گام دوم انقلاب*. (۱۳۹۷/۱۱/۲۲)، تهران: دفتر نشر و حفظ آثار آیت‌الله خامنه‌ای.
- پایگاه خبری افکارنیوز (۱۴۰۱). «جنگ ترکیبی جدید دشمنان علیه جمهوری اسلامی: مسمومیت دانش‌آموزان و پروژه معاندین»، *افکارنیوز*، کد خبر: ۱۱۶۶۰۹۵، تاریخ انتشار: ۱۳ اسفند ۱۴۰۱.
- پایگاه خبری تحلیلی دیده‌بان ایران (۱۴۰۱). «برابر گزارش محمدحسن آصفری عضو کمیته حقیقت‌یاب بررسی علت مسمومیت دانش‌آموزان»، *دیده‌بان ایران*، کد خبر: ۱۵۰۹۶۶، تاریخ انتشار: ۵ اسفند ۱۴۰۱.
- پایگاه خبری کیهان (۱۴۰۱). «فاز جدید جنگ ترکیبی غرب و پادوهای داخلی با اسم رمز مسمومیت‌های سریالی»، *کیهان*، کد خبر: ۲۶۱۲۷۶، تاریخ انتشار: ۱۲ اسفند ۱۴۰۱.
- پوررمضان، مهدی؛ جمالی، حمیدرضا؛ و مسعود، غلامحسین (۱۳۹۸). «ویژگی خاص عملیات تروریستی در حوزه حقوق مخاصمات مسلحانه»، *فصلنامه مطالعات بین‌رشته‌ای دانش راهبردی*، ۱۰ (۴۰)، ۱۳۹-۱۷۰.
- جعفری‌نژاد، مسعود (۱۳۹۶). «نسبت کارآمدی نظام سیاسی و مشروعیت حکومت در الگوی اسلامی پیشرفت»، در *ششمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت*. تهران: انتشارات مرکز الگوی پیشرفت.

- حسنی، رمضانعلی؛ احمدی، محمدرضا؛ و میردربیکوندی، رحیم (۱۳۹۰). «بررسی رابطه بین خوش بینی اسلامی، خوش بینی آمیخته شده سلیگمن و امنیت روانی»، *فصلنامه روان شناسی و دین*، ۴ (۱۶)، ۷۵-۱۰۲.
- دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد (۱۳۹۱). «حقوق بشر، تروریسم، مقابله با تروریسم»، *گزاره برگ*، ۳۲.
- ذوالفقاری، مهدی (۱۳۹۲). *عملیات روانی، جنگ اطلاعاتی و فریب استراتژیک*. تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق (ع).
- ریاضی، وحید (۱۳۹۹). *جزوه درس مبانی بازی جنگ راهبردی*. تهران: دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی.
- ریاضی، وحید؛ اکبری، علی؛ باجلان، صفدر؛ و حسن رضا، اکبری (۱۴۰۰). «معرفی مؤلفه‌ها و ابزارهای جنگ ترکیبی آمریکا علیه ج.ا.ایران»، *فصلنامه راهبرد دفاعی*، ۱۹ (۷۳)، ۳۷-۶۷.
- زرقانی، سید هادی؛ نسیمی، زهرا؛ و خوارزمی، امیدعلی (۱۳۹۷). «بیوتروریسم و تأثیر آن بر امنیت شهروندان»، *دوفصلنامه جغرافیای اجتماعی شهری*، ۵ (۱۳)، ۱۷-۳۰.
- سلیمانی، باقر (۱۴۰۰). «بررسی و تبیین تهدیدات جنگ ترکیبی استکبار جهانی در گام دوم انقلاب اسلامی»، *د فصلنامه پژوهش های علوم نظامی*، ۲ (۴)، ۱۲۵-۱۵۵.
- کلانتری، فتح‌الله (۱۳۹۶). «روش‌های اجرای جنگ هویتی علیه ج.ا.ایران و روش‌های مقابله با آن»، *فصلنامه مطالعات بین‌رشته‌ای دانش راهبردی*، ۲۸ (۲۸)، ۳۵۳-۳۸۲.
- محمدی الستی، مسعود؛ فولادی، قاسم؛ و نهادی، هادی (۱۴۰۰). «الگوی آمریکا در جنگ مردم محور علیه نظام ج.ا.ایران»، *فصلنامه راهبرد دفاعی*، ۱۹ (۷۶)، ۳۳-۶۱.
- محمدی، علیرضا؛ دانایی، ابوالفضل؛ زرگر، سیدمحمد (۱۴۰۰). «ارائه الگوی راهبردی ابعاد و مؤلفه‌های کلیدی عملیات روانی رسانه‌ای»، *فصلنامه مطالعات بین‌رشته‌ای دانش راهبردی*، ۱۱ (۴۲)، ۱۹۱-۲۲۰.
- مونکلر، هر فرید (۱۳۸۴). *جنگ‌های نوین*. ترجمه حسن درگاهی، تهران: انتشارات دوره جنگ سپاه.

- Boyd, John (2007). *“Patterns of War, briefing slides, Pentagon”*, Available At: <https://geekboss.com/boyd-patterns-of-conflict>, February 07.
- Korybko, Andrew (2015). *Hybrid Wars: The Indirect Adaptive Approach to Regime Change*. Peoples' Friendship University of Russia, Moscow
- Thomas, M. Kane (2014). *Military Logistics and Strategic Performance*. London: Frank Cass.
- Vest, Jason (2008). *Fourth Generation Warfare*, December 5, Available At: The Atlantic.com.
- Zinchenko, Y.P., Bysygina, I.S., & Pereligina, E.B. (2013). “stress-inducing situation and psychological security of the penal system staff”, *journal procedia-social and behavioral Sciences*, 86 (2013), 93–97, DOI:10.1016/j.sbspro.2013.08.531.